

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ПУНКТУАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ-ФІЛОЛОГІВ

DENYSHCHYCH T.A. **Modern approaches to the formation of future teachers-philologists' punctuation competence.** *The article analyses the concept of punctuation competence as a component of future teachers-philologists' professional and communicative competence. It identifies the basic punctuation skills that underlie punctuation competence. On the basis of generalization of modern tendencies to students' language training, the essential stages of punctuation competence formation and its basic components are put forward and proved. Considering the innovative trends in the higher education system, we reveal the essence and content of language education approaches to improving the students' punctuation competence. The theoretical aspects (traditional and innovative approaches) proposed in the article will promote the effective development of the students' written professional speech and lay the foundation for the teaching punctuation methodology.*

Keywords: punctuation competence, punctuation skills, innovative approaches to language education.

ДЕНИЩИЧ Т.А.. **Сучасні підходи до формування пунктуаційної компетентності майбутніх учителів-філологів.** У статті проаналізовано поняття пунктуаційної компетентності як складової формування професійно-комунікативної компетентності майбутнього вчителя-філолога, визначено основні пунктуаційні вміння, що лежать в основі пунктуаційної компетентності. На основі узагальнення сучасних тенденцій до мовної підготовки студентів висунуто й обґрунтовано основні етапи формування пунктуаційної компетентності та її основні складові. З урахуванням інноваційних тенденцій у системі вищої освіти, розкрито сутність та зміст лінгводидактичних підходів удосконалення пунктуаційної компетентності студентів. Запропоновані в статті теоретичні аспекти (традиційні та інноваційні підходи) сприяти-

муть ефективному розвитку писемного професійного мовлення студентів та закладають основу методики навчання пунктуації.

Ключові слова: пунктуаційна компетентність, пунктуаційні вміння й навички, інноваційні підходи до навчання мови.

ДЕНИЩИЧ Т.А.. Современные подходы к формированию пунктуационной компетентности будущих учителей-филологов. В статье проанализировано понятие пунктуационной компетентности как составляющей формирования профессионально-коммуникативной компетентности будущего учителя-филолога, определены основные пунктуационные умения, лежащие в основе пунктуационной компетентности. На основе обобщения современных тенденций к языковой подготовке студентов выдвинуты и обоснованы основные этапы формирования пунктуационной компетентности и ее основные составляющие. С учетом инновационных тенденций в системе высшего образования, раскрыты сущность и содержание лингводидактических подходов к совершенствованию пунктуационной компетентности студентов. Предложенные в статье теоретические аспекты (традиционные и инновационные подходы) будут способствовать эффективному развитию письменной профессиональной речи студентов и закладывают основу методики обучения пунктуации.

Ключевые слова: пунктуационная компетентность, пунктуационные умения и навыки, инновационные подходы к обучению языку.

Постановка проблеми. Відповідно до реалій сьогодення вища школа має забезпечити підготовку висококваліфікованих фахівців, зокрема педагогів, а одним із чинників професійної компетентності майбутнього вчителя є насамперед його належний рівень комунікативної компетентності, що передбачає не тільки вміння вільно усно висловлювати свої думки у професійній сфері, але й вміння грамотно їх оформлювати на письмі. Як відомо, грамотно можна назвати ту людину, що має високий рівень розвитку усної і писемної мови.

Згідно з дослідженнями М. Галицької під комунікативною компетентністю студентів вищої школи розуміється інтегральна якість особистості, яка синтезує в собі загальну культуру спілкування та її специфічні прояви в професійній діяльності [2, с. 40]. Зауважимо, що до складу комунікативної компетентності входить мовна компетентність, яка передбачає формування й володіння пунктуаційними вміннями й навичками. Безперечно, пунктуаційні

вміння формуються ще під час навчання в закладах загальної середньої освіти, проте, зважаючи на власні спостереження й аналіз науково-дослідницьких робіт студентів, рівень сформованості пунктуаційної компетентності студентів потребує ґрунтовного й всебічного вдосконалення. Крім того, нині нівелюється значення розділових знаків у процесі онлайн-спілкування, що значно ускладнює роботу над удосконаленням пунктуаційних умінь і навичок студентів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням формування пунктуаційної компетентності студентів цікавились такі дослідники, як І. Волкова, Н. Ковальчук, Л. Артюшкіна, А. Андрєєва та ін. На основі компетентнісного підходу сьогодні пропонують вивчати мову такі лінгводидакти: Л. Барановська, Д. Бобова, Н. Бондаренко, Н. Бородіна, З. Гирич, Н. Голуб, М. Гуць, І. Дроздова, Г. Онуфрієнко, М. Зарицький, Л. Мацько, М. Пентиліук, В. Сеніна, Т. Симоненко. Комплексні дослідження вчених усебічно висвітлюють питання професійного мовлення учнів і студентів, особливості змісту, форм, методів і прийомів, засобів навчання української мови з урахуванням сучасних інноваційних тенденцій. Спроби аналізу пунктуаційної компетентності здійснені Т. Донченко, С. Караманом, О. Любашенко, В. Мельничайком, Н. Павлюк, М. Пентиліук, К. Плиско, І. Хом'яком та ін. Незважаючи на чималу кількість наукових розробок, порушена проблема й досі залишається актуальною, яка детермінована об'єктивними потребами створення науково вмотивованих лінгводидактичних засад удосконалення пунктуаційної компетентності майбутніх учителів-філологів у системі вищої освіти.

Мета статті – проаналізувати сучасні наукові підходи щодо розуміння поняття «пунктуаційна компетентність» й визначити основні лінгводидактичні підходи вдосконалення пунктуаційної компетентності майбутніх учителів-філологів, що складає основу підготовки фахівців у контексті інноваційних змін як середньої, так вищої школи.

Методи дослідження. Для реалізації поставленої мети використовували такі методи дослідження: теоретичні (аналіз, синтез, систематизація й узагальнення лінгводидактичної літератури досліджуваної проблеми, методичний аналіз методичних рекомендацій і посібників), емпіричні (спостереження за навчальним процесом, аналіз письмових робіт студентів вищих навчальних закладів з метою визначення реального стану сформованості пунктуаційних умінь і навичок майбутніх учителів-філологів).

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» [6] досконале, ґрунтовне володіння українською літературною мовою в повсякденно-діловій діяльності є обов'язком кожного фахівця, зокрема педагогічного працівника.

Усі компетентності, на які орієнтується вивчення української мови, тісно взаємопов'язані. Для української мови як навчальної дисципліни головним завданням визначено формування в студентів мовної (лінгвістичної), мовленнєвої та комунікативної компетентностей. Мовна компетентність передбачає поглиблення і розширення основ науки про мову, знання її системи, володіння способами й навичками якісної діяльності з вивченим мовним матеріалом. Мовленнєва компетентність – це розуміння студентами чужих та створення власних висловлювань відповідно до мети, завдань та ситуації спілкування, виробленість у них умінь і навичок успішної комунікації. Спираючись на Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти [5], успішна комунікація, зокрема писемна, залежить від рівня сформованості пунктуаційної компетентності, яка є складовою мовної компетентності. На думку Н. Ковальчук, мовна компетентність має у своєму складі: фонетико-орфоепічну, лексичну, граматичну (морфологічну, синтаксичну), правописну (орфографічну, пунктуаційну) та текстову компетентність [7, с. 70]. Зважаючи на це, можна стверджувати, що пунктуаційна компетентність входить до складу мовної компетентності. Саме тому ці поняття слід розглядати у нерозривному контексті.

Спираючись на дослідження вчених, пунктуаційну компетентність розглядаємо як предметну компетентність студентів у системі мовних знань, умінь і навичок, що передбачає вміння інтонаційно правильно оформлювати усне мовлення на письмі, тобто студенти повинні мати високий рівень сформованості пунктуаційних умінь і навичок та вміти вільно ними послуговуватися при створенні будь-якого професійно орієнтованого тексту.

З огляду на це важливим є розкриття суті понять пунктуаційні вміння й навички. Для визначення шляхів розвитку пунктуаційних умінь і навичок розкриємо значення понять «уміння» й «навички», їх взаємозв'язок у системі «знання – уміння – навички», оскільки в психологічний та педагогічний літературі по-різному підходять до їх трактування. Представники першого підходу (А. Богуш, В. Онищук, А. Барабанщиков, О. Сердюк) первинними вважають навички «як початок осмисленої дії, свідоме, але невміле виконання», а «вміння» поставлені на друге місце. Так, А. Барабанщиков стверджує, що «на основі знань, у ході їх використання формуються *навички й уміння*, а основу формування навичок складає усвідомлення задачі й смислу дій, розумове й фізичне напруження з метою багаторазового їх виконання» [1, с. 174]. Інші ж учені стверджують (С. Гончаренко, М. Скаткін, І. Харламов, Ю. Чабанський, П. Щербань) у зазначеній тріаді після «знань» розглядають «уміння», характеризуючи їх як здатність належно виконувати певні дії, засновану на доцільному використанні людиною набутих знань і *навичок*. Проаналізувавши різні погляди вчених на цю проблему, можемо констатувати: якщо дія елементарна й

використовується для більш складних дій, то її виконання формується як навичка; якщо ж дія складна, то її виконання – це вміння, до складу якого належить одна чи декілька навичок. Якщо мова йде про пунктуаційні вміння й навички, то, на нашу думку, більш доречним є використання поняття пунктуаційні вміння, оскільки правильна розстановка розділових знаків у тексті вимагає свідомого застосування набутих знань (теоретичних правил) й логічного аналізу тексту.

Саме тому поняття пунктуаційна компетентність буде містити такі складові: 1) знання про систему розділових знаків та правил їх уживання; 2) основні пунктуаційні вміння; 3) здатність вільно створювати й пунктуаційно правильно оформлювати висловлювання в писемній формі (основна складова, що становить ядро пунктуаційної компетентності).

Українська дослідниця М. Пентилюк зазначає, що й орфографія, і пунктуація служать засобом оформлення тексту і сприяє ефективному спілкуванню. Розділові знаки ставляться з метою розмежування окремих логіко-граматичних частин у потоці мовлення, допомагають тому, хто пише, виразніше передавати свої думки і почуття, а тому, хто читає, краще, точніше сприймати текст.

Під час роботи зі студентами важливо донести до їхнього розуміння думку, що пунктуаційна грамотність базується на розумінні функції кожного розділового знака, що пунктуацію не можна вивчити тільки шляхом запам'ятовування правил, оскільки часто вживання розділових знаків залежить від стилю мовлення, особливого забарвлення переданих письмово думок. Тому вивчення пунктуації пов'язуємо не тільки з граматиною, а й зі стилістикою та іншими розділами мовознавства.

У дослідженнях Г. Грибан наголошується, що формування мовної особистості засобами пунктуації – це перш за все шліфування, розвиток думки, почуттів, виховання естетичної сприйнятливості до цінностей світової культури й осмислення серед них місця культури свого народу. Адже пунктуаційна грамотність – це засіб розвою інтелекту [3, с. 59].

Вагомий внесок у дослідження природи пунктуаційних умінь і навичок зробив російський учений М. Баранов. Так, він зазначає, що пунктуаційні вміння складаються з таких інтелектуальних операцій: 1) попередження змістового відрізка, необхідного для вираження додаткового значення в реченні; передбачення нової думки і її зв'язку з попередньою в тексті; 2) усвідомлення структури конструкції, що створюється, характеру і місця в ній змістового відрізка; 3) визначення в реченні місця розділового знака і вибір потрібного [8, с. 207].

Науковець виділяє чотири види пунктуаційних умінь: 1) умінь знаходити змістові відрізки, що потребують пунктуаційного оформлення розділовими

знаками, спирається на пізнавальні ознаки змістових відрізків; 2) уміння розташовувати розділові знаки у співвідношенні з вивченими пунктуаційними правилами складається з низки пунктуаційних дій: знайти змістовий відрізок і з'ясувати його природу, встановити межі; з'ясувати місце змістового відрізка в комунікативній одиниці; зробити вибір розділового знака; поставити розділовий знак; 3) уміння обґрунтувати вибір місця розділового знака поєднує знаходження змістового відрізка, з'ясування його місця, значення та інтонації; 4) уміння знаходити пунктуаційні помилки [8, с. 196]. Наголосимо, що для майбутнього вчителя української мови і літератури такі власні вміння є основою формування пунктуаційних умінь і навичок майбутніх їхніх учнів, оскільки свідомий вибір того чи іншого розділового знака на основі вивченого пунктуаційного правила є необхідної умовою формування відносної грамотності учнів.

Цінним для нашого дослідження є виділення основних етапів формування пунктуаційної компетентності, які запропонувала Н. Ковальчук: 1) пошук прояву ключових компетентностей у кожній конкретній темі; 2) проєктування пунктуаційної компетентності на всіх ступенях навчання; 3) відображення пунктуаційної компетентності в навчальних стандартах, програмах, підручниках та методиках навчання [7, с. 70].

Пунктуаційна компетентність є освітньою, предметною, оскільки її формування відбувається на уроках української мови в школі (вивчення пунктуаційного матеріалу, формування навичок правопису, застосування їх на уроках розвитку мовлення, у побудові власних діалогічних та монологічних висловлювань і пунктуаційному їх оформленні на письмі), а удосконалення, узагальнення та систематизація отриманих умінь, навичок відбувається у вищій школі. Перш за все, студенти повинні добре знати граматику, зокрема синтаксис. Однак, крім знання теоретичних дисциплін з сучасної української літературної мови, потрібно різноманітно й ефективно забезпечувати практику письма через виконання різних видів завдань з інших дисциплін, зокрема творчого та пошукового характеру.

Для сучасної освіти характерним є врахування нових педагогічних ідей, що пов'язано з відмовою від традиційного навчання та виховання, з ідеєю цілісності педагогічного процесу як системи, що спирається на теорії загальнолюдських цінностей, гуманізації та особистісно-орієнтованого підходу. Нині ключовим поняттям у вітчизняній лінгводидактиці й освітній практиці є виділення основних **підходів** до процесу навчання студентів. Як зазначає І. Дроздова, в основу такого процесу покладено когнітивно-комунікативний, компетентісно-діяльнісний, професійно-зорієнтований підходи, що реалізується в принципах, активних та інтерактивних методах і формах, прийомах і засобах навчання, забезпечуючи якісну підготовку майбутніх фахівців філо-

логічних спеціальностей [4, с. 22]. У «Словнику-довіднику з української лінгводидактики» за редакцією М. Пентилюк підхід трактується як «погляд, з якого сприймається або оцінюється те чи інше явище, предмет, подія; перспектива, в якій вони виступають. Це підходи, спрямування, що визначають закономірності, методи, прийоми, засоби навчання» [10, с. 270]. А. Щукін додає, що це базова категорія методики, яка визначає стратегію навчання мови і вибір методу навчання, що реалізовує стратегію; погляд на сукупність предмета, якого треба навчати [12, с. 501]. Український науковець С. Омельчук розглядає це поняття як методологічну категорію лінгводидактики, що позначає складне багатовимірне явище, системну сукупність якого становлять принципи, технології, методи, прийоми, засоби й форми навчання і яке характеризується концептуальністю, процесуальністю, системністю, керованістю й дієвістю [9, с. 3].

На нашу думку, у формуванні пунктуаційної компетентності ключовими є такі підходи: текстоцентричний, компетентнісний, функційно-стилістичний, когнітивний, когнітивно-комунікативний та технологічний.

Звичайно, найбільш доцільними є врахування текстоцентричного підходу, оскільки в основі формування пунктуаційних умінь і навичок лежить постійна увага до зв'язно побудованого тексту. Проблеми навчання на основі текстоцентричного підходу присвячені праці (М. Пентилюк, О. Горошкіної, Т. Окуневич, Т. Симоненко, С. Караман та ін.). Текстоцентричний підхід – це орієнтація навчально-виховного процесу на розвиток умінь і навичок на текстовій основі, а формування комунікативної компетентності, зокрема пунктуаційної, неможливе без роботи з текстом. Використання тексту як основного засобу навчання сприяє тому, що студенти оволодівають способами розв'язання комунікативних, мовленнєвих, мовних і правописних завдань, формується їхня операційна діяльність.

Значні переваги цього підходу до навчання в тому, що мовні одиниці подаються не абстраговано, ізольовано, а в їхньому природному мовному оточенні, безпосередньому функціонуванні в мовленні. Таким чином текст слугує певним відправним мотиваційним моментом для аналітичної роботи над знаходженням вивчених пунктограм і пунктуаційних правил, з'ясуванням їхніх взаємозв'язків з іншими елементами мовної системи, спостереження над функціонуванням у писемному мовленні й подальшої конструктивної та креативної роботи з відпрацювання відповідних пунктуаційних умінь і навичок. Саме текст створює оптимальні умови для розуміння ролі розділових знаків та формування вміння правильної розстановки. Текст допомагає студентам усвідомити мову як матеріал передачі думки й змісту, роль і значення розділових знаків у тексті, формує спостережливість до логічного членування тексту.

Не менш важливим є врахування компетентнісного підходу, який втілюється в головній меті мовної освіти – формування професійно-комунікативної компетентності студентів. Як вже було зазначено вище, тільки компетентність, зокрема пунктуаційна, дає можливість свідомо використовувати набуті знання з синтаксису і пунктуації, вільно володіти пунктуаційними вміннями і навичками.

Важливе значення для вдосконалення пунктуаційних умінь і навичок студентів має **функційно-стилістичний підхід**, що полягає у використанні текстів різних стилів мовлення професійно орієнтованих текстів. Вважаємо, що вдосконалення пунктуаційних умінь студентів можливий через усвідомлення функцій розділових знаків у текстах різних стилів, тому вивчення пунктуації повинно ґрунтуватися на особливості вживання тих чи інших розділових знаків у текстах різних стилів.

Нині у зв'язку зі стрімким оновленням інформації виникає необхідність не тільки й не стільки в знаннях, скільки в готовності отримувати нову інформацію, вчасно й ефективно її застосовувати. Тому зміст навчання повинен бути принципово переорієнтований – потрібно подавати не готові знання, а намагатися активно залучати студентів до самостійного пошуку. Реалізацію цього забезпечує **когнітивний підхід**, що передбачає пошук, опрацювання складного за змістом і обсягом матеріалу. Важливим чинником процесу розвитку пунктуаційних умінь і навичок є набуття студентами навичок роботи з інформацією – вміння не тільки знаходити її, а й аналізувати, узагальнювати опрацьований матеріал.

У результаті осмислення концепцій когнітивного та комунікативного навчання, розроблених М. Пентилюк, О. Горошкіною, А. Нікітіною, актуальним є **когнітивно-комунікативний підхід**, що, за словами І. Дроздової, може розглядатися як метاپідхід, бо одночасно забезпечує усвідомлення відомостей (матеріалу) мовного, професійного характеру та розвиває пізнавальні здібності й інтереси студентів, їхні особисті якості, орієнтовані на особистісну активність, пошукову творчість [4, с. 143-144]. Цей підхід дає можливість свідомо оволодівати пунктуаційними вміннями в процесі навчання сучасної української літературної мови з урахуванням професійної специфіки (використовуючи комунікативні потреби майбутнього фахівця) та формувати пізнавальну активність для отримання науково-навчальної та професійної інформації.

Останнім підходом визначимо **технологічний**, оскільки технологія передбачає «систематичне й послідовне втілення на практиці попередньо спроектованого навчально-виховного процесу, систем, способів і засобів досягнення мети та відображає процесуальний динамічний характер процесу навчання» [11, с. 52]. Технологічний підхід забезпечує системність і цілісність розвитку пунктуаційних умінь і навичок студентів, що спирається на результат навчання

– компетентний рівень володіння пунктуаційними вміннями, а залежно від цього визначає зміст навчання, його організацію, адекватний вибір системи методів, прийомів і засобів навчання.

Висновки і перспективи дослідження.

Отже, аналіз структури пунктуаційної компетентності дає змогу окреслити основні пунктуаційні вміння студентів, етапи їх формування. Визначення й обґрунтування основних підходів дозволяє визначити такі особливості вдосконалення пунктуаційних умінь студентів: тексти різних функціональних стилів є основним засобом навчання, надають широкі можливості здійснювати в комплексі навчально-пізнавальну, тренувальну, контрольну-коригувальну, дослідницьку діяльність; ефективне й свідоме засвоєння пунктуаційних умінь залежить від самостійної пізнавальної діяльності студентів; системність і послідовність втілення на практиці наперед спроектованого навчання пунктуації дозволить усебічно охопити й врахувати всі труднощі формування пунктуаційної компетентності..

Перспективу подальшого наукового дослідження вбачаємо в практичній реалізації викладених теоретичних положень: розробка і впровадження в навчальний процес нових технологій формування пунктуаційної компетентності майбутніх учителів-філологів з урахуванням змішаної форми навчання.

Список використаних джерел:

1. Барабанщиков А. В. Давыдов В. П. Феденко Н. Ф. Основы военной психологии и педагогики : учебное пособие для студентов пед. ин-тов. Москва : Просвещение, 1988. 271 с.
2. Галицька М. М. Складові комунікативної компетентності студентів вищих навчальних закладів. Овітологічний дискурс. 2015. № 2. С. 39–48.
3. Грибан Г. В. Пунктуаційна грамотність як одна із складових формування мовної особистості. Науково-дослідна робота майбутніх педагогів з проблем культури української мови та методики її викладання в закладах освіти. Науково-методичний збірник. Житомир. Видавництво ЖДУ ім. І. Франка. 2010. С. 59–64.
4. Дроздова І. П. Наукові основи формування українського професійного мовлення студентів ВНЗ нефілологічних спеціальностей : монографія. Харків : ХНАМГ, 2010. 320 с.
5. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / [наук. ред. проф. С. Ю. Ніколаєвої]. Київ : Ленвіт, 2003. 273 с.
6. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>

(дата звернення 19.12.2021)

7. Ковальчук Н. П. Структура і зміст пунктуаційної компетентності. Теоретична і дидактична філологія. 2014. Вип. 17. С. 66–76.
8. Методика преподавания русского языка в школе : учебник для студ. высш. пед. учеб. заведений / М. Т. Баранов, Н. А. Ипполитова, Т. А. Ладыженская, М. Р. Львов; Под ред. М. Т. Баранова. Москва : Издательский центр «Академия», 2001. 368 с.
9. Омельчук С. «Підхід до навчання» як базова категорія сучасної лінгводидактичної науки. Українська мова і література в школі. 2013. № 2. С. 2–7.
10. Словник-довідник з української лінгводидактики: [навчальний посібник] / кол. авторів за ред. М. Пентиліук. Київ : Ленвіт, 2015. 320 с.
11. Чернилевский Д.В. Дидактические технологии в высшей школе : учебное пособие для вузов. Москва : ЮНИТИ-ДАНА, 2002. 437 с.
12. Щукин А. Лингводидактический словарь : более 2000 единиц. Москва : Астрель : АСТ : Хранитель, 2008. 746 с.

Transliteration of References:

1. Barabanshchikov A.V. Davydov V.P. Fedenko N.F. (1988). Osnovy voyennoy psikhologii i pedagogiki : uchebnoye posobiye dlya studentov ped. in-tov. Moskva : Prosveshcheniye. 271 s.
2. Halytska M.M. (2015). Skladovi komunikativnoi kompetentnosti studentiv vyshchikh navchalnykh zakladiv. Ovitolohichnyi diskurs. № 2. S. 39–48.
3. Hryban H.V. (2010). Punktuatsiina hramotnist yak odna iz skladovykh formuvannya movnoi osobystosti. Naukovo-doslidna robota maibutnikh pedahohiv z problem kultury ukrainskoi movy ta metodyky yii vykladannya v zakladakh osvity. Naukovo-metodychnyi zbirnyk. Zhytomyr. Vydavnytstvo ZhDU im. I. Franka. S. 59–64.
4. Drozdova I.P. (2010). Naukovi osnovy formuvannya ukrainskoho profesiinoho movlennia studentiv VNZ nefilohichnykh spetsialnostei : monohrafiia. Kharkiv : KhNAMH. 320 s.
5. Zahalnoievropeiski Rekomendatsii z movnoi osvity: vyvchennia, vykladannya, otsiniuvannya / [nauk. red. prof. S. Yu. Nikolaievoi]. Kyiv : Lenvit, 2003. 273 s.
6. Zakon Ukrainy «Pro zabezpechennia funktsionuvannya ukrainskoi movy yak derzhavnoi». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text> (data zvernennia 19.12.2021)
7. Kovalchuk N.P. (2014). Struktura i zmist punktuatsiinoi kompetentnosti. Teoretychna i dydaktychna filolohiia. Vyp. 17. S. 66–76.
8. Metodika prepodavaniya russkogo yazyka v shkole : uchebnyk dlya stud. vyssh. ped. ucheb. zavedenij / M.T. Baranov, N.A. Ippolitova, T.A. Ladyzhenskaya, M.R. Lvov; Pod red. M.T. Baranova. Moskva : Izdatelskij centr «Akademiya», 2001. 368 s.

9. Omelchuk S. (2013). «Pidkhid do navchannia» yak bazova katehoriia suchasnoi lnhvodydaktychnoi nauky. Ukrainska mova i literatura v shkoli. № 2. S. 2–7.
10. Slovyk-dovidnyk z ukrainskoi lnhvodydaktyky: [navchalnyi posibnyk] / kol. avtoriv za red. M. Pentyliuk. Kyiv : Lenvit, 2015. 320 s.
11. Chernilevskij D.V. (2002). Didakticheskie tekhnologii v vyshej shkole : uchebnoe posobie dlya vuzov. Moskva : YUNITI-DANA. 437 s.
12. Shchukin A. (2008). Lingvodidakticheskij slovar : bolee 2000 edinic. Moskva : Astrel : AST : Hranitel. 746 s.

DENYSHCHYCH Tetiana

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Petro Mohyla
Black Sea National University, Mykolaiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0001-7699-832X>
E-mail: dent04@ukr.net

**MODERN APPROACHES TO THE FORMATION OF FUTURE
TEACHERS-PHILOLOGISTS' PUNCTUATION COMPETENCE**

<https://doi.org/10.38014/osvita.2022.89.24>